

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๙๙๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕๖๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเร็วที่ ๘๓๓/๒๕๖๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งมีประเด็นปัญหาแนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแนวเขตอนมาซัดเจน มีพื้นที่ทับซ้อน หรือเกิดพื้นที่ว่างกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง ทำให้เกิดปัญหานาบริการสาธารณะแก่ประชาชน ในพื้นที่ การจัดเก็บภาษีเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแบ่งเขตเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และงานทะเบียนราษฎร จึงขอทราบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์กับองค์กรบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด เรื่องเร็วที่ ๘๓๓/๒๕๖๖ สรุปว่า แนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน มีอยู่เช่นได้ยังคงเป็นเช่นนั้นในขณะที่มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ภายหลังจะมีการเปลี่ยนแปลงเขตตำบลตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ก็ไม่อาจมีผลบังคับต่อแนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เว้นแต่จะได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวแนวทางของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๖ และพระราชบัญญัติสภาพัฒนาและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น ความเห็นดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอให้จังหวัดแจ้งเทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริวัฒน์ บุปพาเจริญ)
รองอธิบดี ปฏิบัตรากำกับ
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เรื่องเลขที่ 833/2546

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาฯ

เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับแนวเขตเทศบาล (กรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์กับองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากรด)

เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ มีหนังสือ ที่ สป 52901/545 ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2546 ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า ด้วยมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537
เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ให้ยกฐานะของตำบล
ปากคลองบางปلاกต อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นสุขาภิบาล พระสมุทรเจดีย์ อำเภอ
พระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเขตพื้นที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ต่อมาได้มีประกาศ
กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 เรื่องกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัด
สมุทรปราการ ทำให้แนวเขตตำบลปากคลองบางปلاกต ซึ่งเป็นเขตสุขาภิบาลพระสมุทรเจดีย์ และตำบลใน
คลองบางปلاกต ซึ่งเป็นเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลในคลองบางปلاกตเปลี่ยนแปลงไป และต่อมารสุขาภิบาล
พระสมุทรเจดีย์ ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลง
ฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 โดยให้เรียกชื่อและกำหนดเขตเทศบาล
ตามชื่อและเขตของสุขาภิบาลเดิม

เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า การที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 เรื่องกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้แนวเขตตำบลปักกลองบางปลากรดเปลี่ยนแปลงไป มีผลให้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากรดเปลี่ยนแปลงเข้ามายังเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ ตามแผนที่แนบห้ายังประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร โดยมีผลกระทำต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและประชาชนในพื้นที่ ได้ทราบแนวเขตการปักครองของเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ได้ถูกต้องและชัดเจน เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ จึงขอหารือในประเด็น ดังนี้

1. การกำหนดเขตเทศบาลตำบลพะสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๗ เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลพะสมุทรเจดีย์ อำเภอพะสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ หรือถือตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ เรื่อง กำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพะสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

2. หากต้องถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 เรื่อง การจัดตั้งสุขาภิบาลพรมสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ กรณีหลักฐานทางทะเบียนราชภาระ ของตำบลในคลองบางปلاกดอยู่ในเขตตำบลปากคลองบางปلاกด ซึ่งเป็นเขตเทศบาลตำบลพรมสมุทรเจดีย์ จะต้องกำหนดให้เป็นหลักฐานทางทะเบียนราชภาระ ของตำบลปากคลองบางปلاกดใช้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรรมการปักครองและกรมส่งเสริมการปักครองท้องถิน) และผู้แทนเทศบาลตำบลพรมสมุทรเจดีย์แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 เห็นว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 มาตรา ๙^๑ ได้บัญญัติให้การจัดตั้งเทศบาล ตำบลด้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยพระราชกฤษฎีกานั้นต้องระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย กรณีจึงถือได้ว่าเขตของเทศบาลตำบลด้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบล ในกรณีของเทศบาลตำบลพรมสมุทรเจดีย์ แม้จะเป็นเทศบาลตำบลที่มิได้จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๙ ดังกล่าวก็ตาม แต่เป็นเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาลพรมสมุทรเจดีย์ ซึ่งโดยผลของมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ให้คงเรียกชื่อและกำหนดเขตของเทศบาลตามชื่อและเขตของสุขาภิบาลเดิม สำหรับสุขาภิบาลพรมสมุทรเจดีย์นั้น ปรากฏว่าในการจัดตั้งได้กำหนดแนวทางเขตให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลปากคลองบางปلاกดทั้งตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลพรมสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2537 เมื่อเปลี่ยนแปลงสุขาภิบาลพรมสมุทรเจดีย์มาเป็นเทศบาลตำบลพรมสมุทรเจดีย์ เทศบาลตำบลพรมสมุทรเจดีย์จึงมีแนวทางเขตของเทศบาลตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าวด้วย และการจะดำเนินการได้ฯ เพื่อเปลี่ยนแปลงแนวเขตเทศบาลตำบลพรมสมุทรเจดีย์ไม่อាមະจะกระทำได้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12^๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เท่านั้น

สำหรับกรณีแนวเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปلاกด เมื่อพระราชบัญญัติสภาร่างกฎหมาย ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 40^๔ ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

^๑ มาตรา 9 เทศบาลตำบลได้แก่ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกากยอกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

^๒ มาตรา 4 ให้บรรดาสุขาภิบาลตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบนกษา มีฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้เรียกชื่อและกำหนดเขตของเทศบาลตำบลตามวรคหนึ่ง ตามชื่อและเขตของสุขาภิบาลเดิม พระสมุทรเจดีย์ไม่อາມະจะกระทำได้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12^๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 เท่านั้น

^๓ มาตรา 12 ภายใต้บังคับมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 การเปลี่ยนชื่อเทศบาล หรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลให้กระทำการโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้กำเนิด ผู้ให้บัญญา แพทยอดประจำตำบล และสารวัตรกำเนิด ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคก่อน หมวดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้น นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

^๔ มาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีแล้วไปไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบนกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

จะต้องระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย โดยให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากรด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลลงวันที่ 2 มีนาคม 2538 นั้น ก็ได้ระบุให้องค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากรด มีพื้นที่ตามเขตตำบลในคลองบางปลากรดในขณะนั้น โดยผลแห่งการทำหนดเขตเช่นว่านั้นองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากรดจึงมีเขตพื้นที่ครอบคลุมตำบลในคลองบางปลากรดทั้งตำบลตามเขตพื้นที่ของตำบลในคลองบางปลากรดที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การจะเปลี่ยนแปลงใดๆ เกี่ยวกับเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 จนมีผลทำให้เขตพื้นของท่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปลี่ยนแปลงไป จึงไม่อาจกระทำได้ ดังที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 5) ได้เคยวินิจฉัยไว้ตามบันทึกเรื่อง การจัดตั้งตำบลตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่กับฐานะของตำบลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติสภาร่างกายตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537⁵

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การที่กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2541 ที่มีผลทำให้แนวเขตตำบลปากคลองบางปลากรดและแนวเขตตำบลในคลองบางปลากรดเปลี่ยนแปลงไปซึ่งมีผลกระทบต่อแนวเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์และองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากรด จึงไม่อาจมีผลบังคับต่อแนวเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งได้ โดยแนวเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งยังคงเป็นไปเช่นเดียวกับที่เป็นอยู่ในขณะที่ได้มีการจัดตั้งขึ้น การจะเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งดังกล่าวจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาร่างกายตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เท่านั้น

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับหลักฐานทางทะเบียนราชภัณฑ์ เห็นว่าเมื่อราชภัณฑ์ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยื่มเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นที่จะต้องจัดทำหลักฐานทางทะเบียนราชภัณฑ์ให้ถูกต้อง หากมีความเข้าใจผิด หรือผิดพลาดในการจัดทำหลักฐานทางทะเบียนราชภัณฑ์ เกิดขึ้น ย่อมเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

(นางสาวพรพิพิญ ชาละ)

รองเลขานุการฯ

รักษาราชการแทน เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม 2546

⁵ บันทึกเรื่อง การจัดตั้งตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่กับฐานะของตำบลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติสภาร่างกายตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/787 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2538 ถึงสำนักเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จที่ 685/2538)